

“Política és ideologia, programa i passió”

Antoni Vives (Barcelona, 1965) parla amb passió d'allò que l'apassiona: la política i el país. Economista, compromès en l'activisme nacionalista des de jove, militant de CDC i exsecretari del Govern de la Generalitat, és l'autor del darrer premi Joan Fuster d'assaig amb l'obra 'El nacionalisme que ve' (Ed. 3i4): una aproximació a les claus de la societat catalana, un full de ruta per a “un horitzó de llibertat”.

Vostè reclama sentit d'estat al catalanisme.

—Juguem un joc de supervivència nacional, cosa que no tothom té clar (i parlo per a totes les formacions: per a la meua també). Realment hi ha uns adversaris que s'han proposat, per activa o per passiva, acabar amb l'anomalia que som. Per tant, per vencer aquesta situació, o tenim sentit d'estat major o no hi tenim res a pelar en els pròxims cinquanta anys, que és quan ens jugarem el futur.

—Què significa sentit d'estat major?

—Que siguem capaços d'assumir la situació real en què competim, d'analitzar adequadament la força de l'adversari, de saber amb quines eines comptem. Els objectius han de ser SAM: simples, assolibles i mesurables. Per a mi, l'objectiu de la llibertat nacional de Catalunya, dels Països Catalans, és absolutament SAM.

—Vostè cita el general Eisenhower. Què hi té a veure, en tot això?

—Si et preguntes com era possible mobilitzar els homes que vivien a les muntanyes rocalloses, posem per cas, per marxar a Europa a lluitar per no se sabia ben bé què, Eisenhower t'explica que hi havia el sentit de participar en alguna cosa gran. És un sentit que trobem en personatges que, des de mentalitat d'estat major (i que, per tant, mesuren per objectius els seus assoliments), mai no obliden que al final hi ha alguna causa última que els mou.

—I en tenim, d'aquesta?

—Poc. Vaig tenir la sort de compartir una llarguíssima conversa amb el pare Batllori la nit abans que morís. I un dels temes dels quals vam estar parlant va ser precisament de com els catalans hem sabut estúpidament amagar-nos

que en cada procés històric on hem tingut un fracàs hem perdut qualitat humana i capacitat de visió, de vibració nacional. En aquest moment estem molt febles. Per tant, convé que hi hagi algú que tingui suficient visió. Crec que la pot tenir la generació que està al voltant de la quarantena: gent preparada, alguna de la qual ha tocat Govern, amb un cert sentit institucional però al mateix temps amb gran sentit subversiu, que sap què és Espanya i que no li fa res parlar-ne, que no li fa res tampoc parlar d'Europa perquè hi ha treballat i sap el que és —i que no és, ni de bon tros, el miratge definitiu—.

—Parlar d'Espanya vol dir continuar provant de regenerar-la?

—No crec que el president Pujol s'enfadi si dic que de tant en tant m'explica que li pot saber molt de greu passar a la història no tant com el que és, un nacionalista, sinó com un regenerador d'Espanya. Doncs bé, no hem de caure en l'error. Espanya està més que regenerada. De fet, ni s'imaginava, fa vint-i-cinc anys, estar com ara. El problema és nostre. Ells, el que pretenen —i és lògic— és que tot el que dona sentit a la nostra existència política s'acabi. Per dues vies. Primera, fent pornografia de la identitat d'una manera constant: què ens sentim?, més això, més allò... M'agraden els toros? Aleshores no sóc català... M'agrada la paella? Ja en sóc una mica... Doncs no senyor, no vull passar-me el dia davant del mirall: jo sóc el que sóc i ja està.

—I segona?

—Fent-nos caure en el mapa polític homologat espanyol d'esquerra-dreta. Però resulta que nosaltres som una raresa antropològica, ens manifestem políticament d'una manera diferent. As-

pirem a tenir –parlo en termes vitals, no partidistes– un moviment polític multicolor, polifuncional, transversal, que reculli 2 milions de vots per transformar radicalment la societat catalana, l'espanyola i l'europea, per fer que Catalunya assoleixi la llibertat nacional. Mira, pensant en el nacionalisme com a moviment polític durant més de cent anys, se'm va acudir que és com el delta de l'Ebre: una terra d'al·luvió. Les terres hi han arribat de llocs molt diversos i han acabat ocupant un espai a l'esquerra i a la dreta d'un tronc central que és el riu.

—Que és...

—D'alguna manera, el riu és Catalunya: la gent hi arriba una mica de tot arreu, s'hi instal·la a banda i banda però aglutinada al voltant d'alguna cosa que val la pena. Catalunya no és una entelèquia, és un model de societat. M'agradaria veure que som capaços de generar una adscripció nacional sobre la base dels valors que ha bastit aquesta societat. És una barreja encara no assolida entre el ser i la voluntat de ser: si venim d'una tradició d'esquerres, és la voluntat de ser; però com que també hi ha un fort component nacional mamat a casa, s'hi suma un cert sentit espiritual. El dia que ho barregem del tot, som invencibles.

—Parlem de l'actual conjuntura institucional al Principat de Catalunya?

—Jo crec que és un error. Garrafal. L'acord entre socialistes i ERC trenca un pacte generacional entre nacionalistes, als quals ens separa no-res. Que algú m'expliqui què em separa a mi, des del punt de vista de model de país i d'objectius nacionals, dels senyors Bargalló, Benach o Carod-Rovira.

I que em diguin, a més, on són els punts de més igualtat respecte a Maragall, Montilla, o posa-hi el nom que vulguis. Però si resulta que tot això és una operació per fer possible que en Carod sigui president, estem jugant a un altre joc. I n'hi havia prou de dir-ho. Però al començament. Perquè una altra cosa que hem après, els que hem tocat poder, és que no hi ha persones taumatúrgiques, en política. La política de debò la fas a tres nivells: amb el discurs, quan estàs amb la gent, i a la

"Catalunya no és una entelèquia, és un model de societat. M'agradaria veure que som capaços de generar una adscripció nacional sobre la base dels valors que ha bastit aquesta societat."

institució, quan et tanques al despatx i et poses a gratar paper com un animal, quan, per exemple, et saltes la llei per obrir l'oficina de la Generalitat a Roma...

—Ara l'han tancada, no?

—“Com que només servia per fer exposicions...”, em va dir el responsable de la part d'ERC del Govern! No entenen res. Mira: el Govern espanyol ens va fer boicot. Per què? Si només hi haguéssim anat a fer exposicions, ens haurien ajudat. La senyora que va anar a tancar la casa va dir als funcionaris que la feina que estaven fent ja la fa l'Institut Cervantes! Això no es pot consentir. De què serveix tenir les institucions si no es posen al servei de la causa que ens ha portat a fer política?

—Sí: de què serveix?

—Ja sé –això ho diu Villatoro de tant en tant– que Convergència, des del punt de vista nacional, segurament hauria hagut d'aspirar a fer un Rolls-Royce i que potser ens vam quedar en un Ford Fiesta. Home, però el Ford Fiesta no me'l converteixis en un 600 de l'any seixanta! I menys si ets a dins del Govern! De què et serveix ser independentista si a l'hora de la veritat no ets capaç ni de condicionar això? Com es pot consentir, per exemple, que la capacitat de producció de TV3 es vegui al Grup PRISA? Jo entenc que hi ha gent enfadada, molta gent que només ha vist Convergència fent acords amb el PP. Ara: els que hem fet una certa mili... no podem combregar amb

rodes de molí! I estan fent combregar la gent amb rodes de molí per un interès que, ho sento molt, em sembla que és personal: no és de país.

—Creu que CiU s'ha resituat?

—Ens costarà molt. Convergència és el partit més important del segle XX en termes nacionals catalans. Ara, acabada una etapa, la situació actual ens obliga a passar per un cert procés de refundació. Perquè la societat catalana, que és una de les més madures del món, corre molt de pressa. I el perill és quedar fixats en la fotografia del 16 de novembre: o el nacionalisme polític majoritari és radicalment modern, o està perdut. És que no era radicalment modern, el catalanisme de Pujol dels anys seixanta i setanta? Era la punta de llança, el que s'estava coent en les fornals de la política més avançada del món! Nosaltres hem de fer el mateix en aquests moments.

—Com?

—De dues maneres: u, des d'un cert *aggiornamento* ideològic; dos, des d'una gran revolució interna pel que fa al llenguatge i les formes. I l'organització és prou sòlida per aguantar les batzegades de l'autocrítica. Hem de passar per un procés de relegitimació de tots els lideratges (crec que l'Artur Mas ho té claríssim, i així ho va manifestar a l'últim Consell Nacional). I, finalment, nosaltres també ens hem de rearticular, de relegitimar amb la societat; hem de generar complicitats amb gent que pot estar més o menys allunyada dels nostres plantejaments polítics, però que configura el paisatge sociològic de Catalunya. És a dir: assumpció absoluta i capitalització del passat; confecció d'una estratègia amb vista a recuperar el poder per assolir un objectiu que justifica l'existència de Convergència, i una nova generació de líders polítics capaços i amb prou força per tirar aquest projecte endavant.

—La política-gestió fa perdre l'horitzó?

—Jo sóc un gran partidari de la gestió. Ara, qui t'expliqui que la gestió no té res a veure amb la passió vol dir que no és capaç ni de portar la botiga de la cantonada. Política és igual a ideologia més programa més passió. No es pot dedicar a la política qui no senti passió

“De què serveix tenir les institucions si no es posen al servei de la causa que ens ha portat a fer política?”

per les persones, qui no s'enamori cada dia tres vegades.

—Entre el moment d'escriure *El nacionalisme que ve* i ara ha passat alguna cosa més que el temps. No sembla que hagi perdut l'optimisme, però...

—Miro de treure'n conseqüències. Sóc optimista de mena, però provo de no ser un ingenu. Sempre tinc una frase molt present d'en Fuster: “Les nostres alegries solen tenir causa en motius irrisòriament banals. I això, mirat en fred, resulta ben trist.” Per tant, miro que les alegries que tinc siguin una mica sòlides.

—Vostè presenta el cas català com a model exportable.

—Tenim un avantatge que no té cap nació del món: som un fenomen antropològic i polític únic. Perquè, si en mires d'altres, o són molt petits, o són marginals en el mapa mundial, o estan poc estructurats. I nosaltres configurem una realitat potentíssima des del punt de vista social, econòmic, institucional, de pervivència... Com s'ha aconseguit això? Hi ha hagut alguna cosa que ens ha transmès la voluntat de ser. Però no el ser pel ser, no per mantenir els castellers vius i prou, sinó per mantenir una manera determinada de relacionar-nos, d'escoltar-nos els uns als altres. El preu ha estat car, evidentment, però hem pastat un país que ha fet de la política conversa, que ha fet de l'articulació personal i col·lectiva un valor de convivència. Si això no és un model per al primer món, que algú m'ho expiiqui. En un moment en que tothom es parapeta al darrere d'ideologies fictícies resulta que hi ha una gent que, en canvi, el dia que menys ens entenem fem una comissió parlamentària!

—Vostè descriu un procés d'individualització de la societat. Això no desarticula?

—Es pot contemplar com un gran problema o com una gran oportunitat per als nacionalistes d'aquest país. Perquè la gent, quan adquireix consciència del que és, ho fa individualment. Hi ha un procés que explica el pensador grec Castoriadis: la gestió de l'autonomia personal genera, després, una manifestació comunitària. Mira, per primer cop s'està generant una massa crítica de persones prou formades per començar a pensar autònomament. I aquesta gent acabarà pensant en clau nacional: veuran que des de l'estat i de la superestructura europea la resposta és nul·la i que els únics lligams formals amb la comunitat seran de tipus identitari nacional, de relacions directes. Només necessitem eines que accelerin aquests processos.

—Individualitat lligada a la comunitat?

—Sempre. Sóc tan liberal com un socialista pot ser i tan socialista com un liberal pot ser.

Núria Cadenas